

สิ่งก่อสร้างในพุทธศาสนสถานในประเทศไทย

รวมภาพวาดด้วยดินสอ

ธงชัย สวัสดิสาร

สิ่งก่อสร้างในพุทธศาสนสถานในประเทศไทย: รวบรวมวาดด้วยดินสอ

หนังสือเล่มนี้รวบรวมภาพวาดวัดและภาพวาดสิ่งก่อสร้างตามวัดต่างๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ทางพุทธศาสนา เช่น พระสถูปเจดีย์ต่างๆ พระอุโบสถ พระวิหาร ศาลาการเปรียญ กุฏิ ซุ้ม ระเบียง กิ่งแฝง เป็นต้น ภาพทั้งหมดผมได้วาดขึ้นระหว่างที่ศึกษาภาควิชาศิลปะการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ เป็นภาพที่วาดด้วยดินสอบนกระดาษพิมพ์ขนาดภาพที่มีทั้งขนาดเอ๕ (๒๑๐x๒๙๗ มิลลิเมตร) และขนาดเอ๓ (๒๙๗x๔๒๐ มิลลิเมตร) ที่มีน้ำหนักกระดาษตั้งแต่ ๒๓๐ กรัมต่อตารางเมตร ไปจนถึง ๓๐๐ กรัมต่อตารางเมตร

รูปที่ปรากฏในหนังสือนี้เป็นภาพเรียงลำดับตามวันที่วาด

การวาดภาพเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ผมชอบและทำให้ผมมีความสุขมาโดยตลอด หลังจากที่ผมได้หยุดทำงานประจำไปตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ผมได้คิดถึงบททวนถึงสิ่งที่ผมได้ทำกับคนหน้าหน้าขึ้นย้อนไปถึงตอนที่ยังเป็นเด็ก และตระหนักถึงการวาดภาพเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ผมชอบและทำให้ผมมีความสุขแต่ผมยังไม่ได้ให้เวลากับตัวเองมากพอที่จะฝึกฝนและเรียนรู้เกี่ยวกับการวาดที่ผมชอบนี้ ผมจึงตัดสินใจที่จะกลับมาวาดรูปอีกครั้ง และได้เริ่มต้นที่จะวาดเป็นประจำอย่างสม่ำเสมออีกครั้งตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นมา ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาผมรู้สึกได้ถึงความสุขที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องกับทั้งร่างกายและจิตใจ

ผมเริ่มสนใจงานศิลปะและการวาดภาพตั้งแต่สมัยที่เป็นเด็กนักเรียนที่ โรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัย ซึ่งอยู่ในโรงเรียนประจำในจังหวัดนครปฐม ผมได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานศิลปะและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการผลิตชิ้นงานศิลปะเหล่านี้โดยเฉพาะงานจิตรศิลป์ เช่น การวาด การระบายสี การปั้น การแกะสลัก การหล่อ การเขียนแบบและ ลงรักปิดทอง เป็นต้น ผมมีความศรัทธาและชื่นชมครูสอนศิลปะที่โรงเรียนทุกคนที่มีความรักในงานศิลปะอย่างลึกซึ้งและประทับใจที่ท่านสามารถนำทักษะทางด้านศิลปะหลากหลายแขนงมาสร้างสรรผลงานศิลปะได้อย่างงดงามและถ่ายทอดความรู้และทักษะเหล่านั้นให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพที่โรงเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้จะเรียนรู้ทักษะปฏิบัติศิลปะในทั้งวงเวียนและพัฒนาศิลปะที่เฉพาะตัวทางด้านศิลปะด้วยสมาธิกับการทำชิ้นงานศิลปะที่ครูมอบให้เพื่อฝึกทักษะเพิ่มเติมจนกลายเป็นงานศิลปะ ผมมีภาพที่เขียนๆ ที่ไม่มีเพื่อน ๆ ระบายในโรงเรียนโดยเฉพาะในวันหยุดเพื่อทำชิ้นงานศิลปะเหล่านี้ ทำให้ผมได้ใช้เวลา

อย่างมีความสุขที่โรงเรียนแห่งนี้ที่จะเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านการวาดภาพของตัวเองอยู่คนเดียว เพลิดเพลินอยู่กับการวาดนี้ยังคงปรากฏอยู่อย่างชัดเจนในความทรงจำของผม เป็นช่วงเวลาที่ผมเพลิดเพลิน สนุก และมีสมาธิอยู่กับภาพวาดเพียงอย่างเดียว เป็นความสุขสงบที่จิตใจที่เกิดจากการวาดปราศจากการรบกวนของความคิดวิตกกังวล ที่เกิดจากปัญหาภายในตัวและภายนอกมาแต่เวลา ที่รบกวนความสุขสงบของจิตใจอย่างต่อเนื่อง หลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัยในปี พ.ศ. ๒๕๑๓

แล้ว ผมได้เข้าเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ ๖-๕) แผนกวิทยาศาสตร์ที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและเรียนจบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปีพ.ศ. ๒๕๑๕ หลังจากนั้นได้เรียนต่อในระดับชั้นอุดมศึกษา โดยได้เรียนจบการศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี ด้านสถาปัตยกรรมจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีพ.ศ. ๒๕๒๐ ปริญญาโทด้านสถาปัตยกรรมจากมหาวิทยาลัยศิลปากรและปริญญาตรีชั้นโทจากสหรัฐอเมริกาในปีพ.ศ. ๒๕๒๖ และปริญญาเอกด้านสถาปัตยกรรมจากมหาวิทยาลัยมิชิแกนสหรัฐอเมริกาในปีพ.ศ. ๒๕๖๖ ตามลำดับ ถึงแม้ว่าการวาดจะเป็นส่วนสำคัญในการเรียนด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์

ตลอดเวลาของการเรียนทางด้านนี้ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการวาดก็แตกต่างกันไปจากความรู้สึกสงบสุขที่เคยเกิดขึ้นจากการวาดในสมัยที่ยังเป็นนักเรียนหลังจากการสำเร็จการศึกษาในปีพ.ศ. ๒๕๑๖ ผมได้กลับมามีงานทำในประเทศไทย ทั้งที่เป็นการทำงานในสถาบันการศึกษาและการทำงานในบริษัทเอกชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นบริษัทในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการโรงแรม ทั้งที่เป็นบริษัทในประเทศไทยและบริษัทระหว่างประเทศ ในช่วงเวลา ๑๕ ปีของการทำงานนี้

ผ่านมามาผมรู้สึกที่ผมไม่ได้ให้เวลามากพอสำหรับการวาดที่ผมชอบเลย มีเพียงครึ่งเท่าเท่านั้นที่ผมมีความรู้สึก
อยากจะทำคือตอนที่ผมได้ไปที่เมืองสี่เจียงในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อเข้าร่วม
ประชุมประจำปีครั้งที่ ๔ ของยูเนสโกในขณะที่ผมทำงานอยู่ที่วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล
หลังจากที่การประชุมได้เสร็จสิ้นลงผมได้มีโอกาสไปเที่ยวชมสักฟิงที่หมู่บ้านแห่งหนึ่งในชนบทห่างไกลจากตัว
เมืองเก่าของสี่เจียงไปที่ศตวรรษแรกเฉียงเหนือบนเส้นทางไป “ภูเขาสีเขียวมังกรหิมะ (Jade Dragon Snow
Mountain)” ใช้เวลาขับรถไปประมาณครึ่งชั่วโมง เมื่อไปถึงที่นั่นผมได้ลงจากรถ ภาพแรกของหมู่บ้าน
ข้างหน้าที่ผมมองเห็นทำให้ผมเหมือนถูกมนต์สะกด หยุดที่จะก้าวเท้าเดินต่อไปทันที ได้แต่ยืนมองดู
ความงามของหมู่บ้านท่ามกลางธรรมชาติที่สวยงามด้วยความอัศจรรย์ใจ

สภาพแวดล้อมที่สวยงามใสบริสุทธิ์และแสงแดดที่ส่องในยามเช้าของกลางเดือนตุลาคมที่อากาศอบอุ่นสูง
เหนือระดับน้ำทะเลค่อนข้างมากทำให้เกิดแสงและเงาที่ชัดเจน และสรรพสิ่งในบริเวณนั้นก็เต็มไปด้วย
พลังชีวิต นกส่งเสียงร้องทั่วบริเวณทำให้ทุ่งหญ้า ป่าไม้และผู้คนกลับมามีชีวิตชีวาในตอนเช้า ใบไม้เล็ก ๆ
และกิ่งก้านบนสุดของต้นไม้ใหญ่ พริ้วไหวระริกตามจังหวะของสายลมที่พัดผ่านและเมื่อกระทบกับ
แสงแดดยามเช้าก็เกิดเป็นประกายระยิบระยับ หางดอกไม้ไม้ไกลนกจากแนวต้นไม้ที่กินระหว่งพื้นที่ทำการ
เกษตรกับอาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่มบ้านไม้ขนาดเล็ก ที่ปลูกสร้างด้วยความเรียบง่ายด้วย
วิธีการก่อสร้างแบบดั้งเดิมของชนเผ่าชาวจีน ลีลาของบ้านส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ชั้นเดียวหรือสองชั้น สร้าง
บนกำแพงหรือผนังหินและผนังอิฐที่ทำจากดินอัดตากแห้งแล้วนำไปเผา ขนถ่ายไปกับทางเดินในหมู่บ้านที่ปู
ด้วยแผ่นหินขนาดใหญ่ ด้านข้างด้านหนึ่งของทางเดินเป็นทางระบายน้ำ และมีสะพานหินที่ให้คนเดินข้าม
เป็นระยะ ๆ อาคารในหมู่บ้านแต่ละหลังล้วนสร้างด้วยวัสดุตามธรรมชาติบนพื้นที่ที่เป็นพื้นที่ราบเชิงเขาที่มี
ความลาดชันต่าง ระหว่งบ้านแต่ละหลังมีต้นไม้ขนาดต่าง ๆ แทรกตัวอยู่เป็นระยะ ๆ และมีภูเขาสูง
ขนาดใหญ่ตั้งตระหง่านเป็นปราการที่มั่นคงและสง่างามอยู่ด้านหลังไกลออกไป

ในขณะที่ยืนมองดูอยู่นั้นผมรู้สึกได้ถึงความเย็นของสายลมเย็นที่พัดผ่านไปเบา ๆ เสียงย่อนโยนของใบไม้
ใบหญ้าที่พริ้วไหว กระทบตัวกันตามจังหวะของสายลม และการเคลื่อนไหวตัวคล้ายระลอกคลื่นเมื่อสายลมพัด
ผ่านของดอกไม้ใบหญ้าบนเนินเขาเดี่ยว ๆ ที่อยู่หน้าหมู่บ้าน ภาพที่ผมเห็นมีความงามอันตระการตา และ
ทุกสิ่งทุกอย่างก็กำลังเกิดขึ้นที่ทำให้สถานที่นี้เต็มไปด้วยพลังชีวิตที่มากเกินคำบรรยาย และผมก็รู้สึก
เหมือนกลับไปกับสิ่งถูกจัดสรรให้ไว้ที่รวมเป็นส่วนหนึ่งของพลังธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่

เย็นวันนั้นเมื่อผมกลับมาถึงโรงแรมที่พักในเมือง ผมได้ขออนุญาตไปติดต่อผู้ประกอบการที่เกิดขึ้นในตอนกลาง
วันและตั้งใจที่จะกลับไปวาดภาพหมู่บ้านนั้นในวันรุ่งขึ้น ผมจึงได้ไปหาซื้อสมุดวาดภาพและดินสอที่ใช้สำหรับ
การวาดภาพจากร้านขายหนังสือที่อยู่ใกล้กับโรงแรมที่ผมพักเตรียมเอาไว้เพื่อที่จะได้นำไปใช้วาดรูปใน
วันถัดไป วันรุ่งขึ้นผมได้เดินทางกลับไปหมู่บ้านนั้นอีกครั้งพร้อมด้วยสมุดวาดภาพและดินสอวาดที่ผมได้เตรียม
ไว้แล้ว เมื่อไปถึงที่หมู่บ้านผมได้ขอให้คนที่รับรถกลับไปในเมืองสี่เจียงก่อน และให้กลับมารับในตอนเย็น หลังจาก
จากนั้นผมก็ได้ใช้เวลาค่ำครึ่งวันในช่างภาพวาดภาพหมู่บ้านนั้นเป็นจำนวน ๓ ภาพ การได้กลับมาพักในสิ่งที่
ชอบอีกครั้งเป็นการใช้เวลาอย่างมีความสุข เป็นประสบการณ์การวาดภาพกลางแจ้งที่สนุกสนานและสงบ
เป็นอย่างยิ่ง

ความทรงจำของประสบการณ์การวาดภาพในช่วงวัยเด็กที่โรงเรียน ก.บ.ร. ราชวิทยาลัยและประสบการณ์
การวาดภาพหมู่บ้านชาวจีนในชนบทที่อยู่ใกล้กับเมืองสี่เจียงได้สร้างแรงบันดาลใจให้ผมกลับมาเริ่มวาดรูป
เป็นงานประจำอีกครั้งตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ จนถึงปัจจุบัน ผมก็ยังคงวาดรูปเป็นงานประจำมาทุกวันนี้

